

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 23. oktober 2013
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Christina Thode Hansen
Sagsnr.: 2013-0030-1687
Dok.: 908436

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1195 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. september 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Morten Bødskov

/

Cristina Angela Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1195 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvorfor det i forbindelse med ansøgning om fri proces efter retsplejelovens bestemmelser (jf. bekendtgørelse nr. 1084 af 22. november 2012 om fri proces), alene er indtægtsgrundlaget, der er afgørende for hvorvidt fri proces bevilges? Vil ministeren i den forbindelse redegøre for, hvorfor formueforhold ikke spiller ind? Ville det ikke være mere hensigtsmæssigt at ændre reglerne sådan, at både indkomsten og formuen indgik i vurderingen af, om der bør bevilges fri proces, herunder så skatteyderne ikke skal betale for formuende personers retssager, blot fordi disses indkomst ligger under de beløbsgrænser, der findes for at fri proces kan bevilges?”

Svar:

1. Retsplejelovens regler om fri proces (§§ 325-336) fik deres nuværende udformning ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces). Reglerne, der trådte i kraft den 1. januar 2007, bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

Fri proces gives til personer, der opfylder nogle nærmere angivne økonomiske kriterier og ikke har en forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, hvis den pågældende skønnes at have rimelig grund til at føre proces, jf. retsplejelovens §§ 325 og 328, stk. 1, og bekendtgørelse nr. 1084 af 22. november 2012 om fri proces.

Ved afgørelsen af, om ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, anvendes et indtægtsgrundlag, der består af summen af den personlige indkomst og kapitalindkomsten med tillæg af aktieindkomst og CFC-indkomst, jf. bekendtgørelsens § 1. En eventuel formue indgår således indirekte i form af afkast.

Ved afgørelsen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces indgår bl.a. sagens betydning for ansøgeren, udsigten til, at ansøgeren vil få medhold i sagen, sagsgenstandens størrelse, størrelsen af de forventede omkostninger, og muligheden for at få sagen afgjort ved et administrativt nævn eller et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af økonomi- og erhvervsministeren, jf. retsplejelovens § 328, stk. 2.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at når særlige grunde taler for det, kan en person få fri proces, selvom de almindelige betingelser i retsplejelovens §§ 325 og 328 ikke er opfyldt. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation, jf. retsplejelovens § 329.

Det er Civilstyrelsen, der behandler ansøgninger om fri proces efter retsplejelovens §§ 328 og 329. Civilstyrelsens afslag på fri proces kan påklages til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget, jf. retsplejelovens § 328, stk. 5.

2. Af forarbejderne til de gældende regler om fri proces fremgår det bl.a., at Retsplejerådet i betænkning nr. 1436/2004, Reform af den civile retspleje III, Adgang til domstolene, overvejede om ansøgerens formueforhold burde indgå direkte – og ikke kun indirekte i form af afkast af formuen – i vurderingen af, om de økonomiske betingelser for at få fri proces er opfyldt. Retsplejerådet beskrev i den forbindelse en række problemstillinger vedrørende forskellige formueaktiver, opgørelsen og registreringen heraf i forhold til at skabe et grundlag, hvor alle væsentlige formueaktiver medregnes. Retsplejerådet anførte, at selvom det forekommer stødende, at personer med betydelig (likvid) formue kan opnå fri proces, meddeles fri proces sjældent i sådanne tilfælde. Formue burde derfor ikke tillægges direkte betydning, da en formuegrænse kun vil have selvstændig betydning i et mindre antal sager. Denne begrænsede betydning medførte derfor samtidig, at der er en ret snæver grænse for, hvor omfattende en administration man med rimelighed kan kræve af både myndigheder og ansøgere med henblik på opgørelsen af ansøgerens formue. Derimod fandt Retsplejerådet, at ansøgerens formue bør tillægges direkte betydning ved rettens vurdering af, om ansøgeren efter retssagens afslutning helt eller delvist skal refundere statskassens udgifter til fri proces, jf. retsplejelovens § 332, stk. 2. Der henvises til betænkningen side 361 ff, side 520 og lovforslag nr. L 132 (Folketinget 2004-05).

Det fremgår endvidere af forarbejderne til de gældende regler om fri proces, at Justitsministeriet af de grunde, der var anført af Retsplejerådet, tilsluttede sig, at ansøgerens formue ikke burde indgå i de økonomiske betingelser for at få fri proces, men at reglen om, at retten ved sagens afslutning efter omstændighederne kan pålægge en part med fri proces helt eller delvis at refundere statskassens udgifter til den fri proces, burde gives et større anvendelsesområde, navnlig således, at der bl.a. skal tages hensyn

til, hvordan partens formueforhold er ved sagens afslutning, herunder i kraft af sagens udfald.

3. På ovennævnte baggrund er det fortsat Justitsministeriets opfattelse, at der ikke aktuelt er grundlag for at ændre retsplejelovens regler om fri proces på dette punkt.